

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Égész évre...	24 kor. (12 fr.)
Félévre...	12 „ (6 „)
Negyedévre...	6 „ (3 „)
Egy hóra...	2 „ (1 „)
Egyes szám...	8 fillér (4 ar.)
Vidékre...	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1903.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Negyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér soronként 40 fillér.

Péntek, Szeptember 18.

A hadi parancs.

Kolozsvár szept. 17.

A király, mint legfőbb hadur, kiadta hadi parancsát és abban megelégedésének ad kifejezést a lefolyt katonai hadgyakorlatokról.

— Felsőjoga a királynak e megelégedését hadi parancsban nyilvánosságra hozni szóval, vagy írásban, a nélkül, hogy ehez miniszteri ellenjegyzés szükséges volna.

A király parancsa pedig szent és sérthetetlen s az az iránti engedelmisség, a katonai tegyelemi és büntetőjog súlyos határozmányai által van szentesítve.

Örömmel olvassuk tehát mi is a legfelsőbb hadi parancsból, hogy ő Felsője, a hadgyakorlatok felmutatott eredményekből biztos alapot nyerhetett összes hadereje minden részének katonai értékéről odaadó munkakedvéről és egyértelmű együttműködéséről.

A legfelsőbb hadurnak ezen elismerő szavai azért is igen örvendesekek, mert legalább megnyugodva lehet ez ország adófizető népe az iránt, hogy az a sok száz és száz millió, melyet a hadsereg fenntartására évről-évre fölemészt, nem kidobott pénz, hanem igazi érték, legmagasabb korona értéke az országnak.

Immár 36-ik éve annak, hogy a hadsereg fokozatosan fejlesztetik. A Mannlicherek és Uchatiusok százezreivel szereltetnek fel ezredeink.

A legnagyobb áldozatkészséggel s aligha nem minden edesanya örömkönnnyekkel bucsúzik szeretett magzatjától, mikor a szülői ház küszöbét elhagyja a katonai szolgálatért, mert hiszen oly kiképzést nyer a haza védelmének érdekében, a melyről a legfelsőbb hadur is megelégedéssel emlékezik meg.

És mégis, csakugyan volnának olyan »egyoldalú törekvések«, melyek »alkalmasok volnának megvizsgálni a haderő »szilárd szerkezetét«? És ha volnának ilyen törekvések, olyanok-e azok, melyekre a hadsereget figyelmeztetni legmagasabb hadi parancsban szükséges?

Bizonyára úgy van, mert ha nem úgy volna, akkor a hadi parancs ilyen törekvéseiről meg nem emlékezik vala.

Keressük ez egyoldalú törekvés kiindulási pontját; és keresésünkben még e zürzavaros politikai viszonyaink közepette sem találjuk azt meg sem az áldott jó magyar népben, sem annak politikai vezérletében, sem társadalmában, sőt bármilyen intézményében sem.

Hol van tehát?

Ugy kell lenni, hogy a másik részen van az a bomlasztó hatás »egyoldalú törekvés«. Azon a részen, mely a jóhiszemű szerződő fél rovására, minden előnyt a maga hasznára akar értékesíteni.

Az a másik rész pedig csak az osztrák lehet, amely szállítja a Mannlichert és Uchatiust, a golyóbist, a mündért, a bakkancsot egészen a betevő falatig, a fekete profundtig.

És az osztrák kapzsiság még ezzel sincs megelégedve, hanem kész népgyűlésekkel, feliratokkal, fenyegetésekkel lázítani ellenünk s támadni reánk, magyarokra, azért mert esztünkbe jutott 1867 óta talán most először, hogy törvényben biztosított jogainkat érvényesíteni követeljük a közös hadsereg intézményében is.

Hiszen a törvény szerint nemcsak a hadseregnek időnkénti kiegészítése, az ujoncok megajánlásának joga van biztosítva, hanem biztosítva van a megajánlás feltételeinek és a szolgálati időnek meghatározása is, sőt a katonaság elhelyezése iránt is jogunk van intézkedni. És nincs az a jogtudós, aki kitudná mutatni fönnálló törvényeinkből azt, hogy a hadsereg vezényleti nyelve okvetlen németnek kell legyen.

És hogy mindezeket kormányaink 1867. óta soha nem követelték, hanem hallgatóság történt, és a házi békesség kedvéért soha nem is emlegették, ez bizonyára sarkalatos hiba és nemzeti bűn volt; de e mulasztásból még nem következik az, hogy örök időkre úgy is hagyjuk s a német kommandót és német mondort magunkon hagyjuk.

Legyen meg tehát a hadseregben is Magyarországnak az a joga, mely függetlenségét jogszerint megilleti. Legyenek itthon magyar ezredeink, magyar zászlóval, és magyar vezényszóval, magyar tisztiek által vezényelve. Ne akarja elvenni tőlünk ezt is az osztrák, mert ehez semmi joga nincs s akkor aztán nem lesz »egyoldalú törekvés« sem.

Erre mutathatott rá a hadi parancs is, s reméljük, hogy e legfelsőbb hadi parancs szavait megértik azok, akik Magyarországból mindenáron osztrák országot akarnak formálni.

De értsék meg államférfiaink is és egy akorattal törekedjenek arra,

hogy nemzeti követeléseink a legfőbb hadurnál, az alkotmányos magyar királynál szentesítést nyerve a besorozott magyar ifjak édes anyanyelvükön vezérrel, a magyar szentkorona jelvényének lobogója alatt áldozzák fel életüket és vérüket a királyért és hazáért a bekövetkező válságos pillanatokban.

Es az ország függetlenségéért küzdő párt pedig merítsen erőt a nemzet támogatásában, mely lelkesedéssel kitart mellette, hiszen a nemzeti követelmények jogosságát a legmagasabb hadi parancs szava is dokumentálja, mikor az »egyoldalú törekvések« káros voltára rámutat, mely nem lehet más, mint az osztrák tulkapás.

—Z.

Az országgyűlés feloszlata ex-lexben.

Dr. Tetéleni Ármín könyve.

Kolozsvár, szept. 17.

Dr. Tetéleni Ármín ismert nevű fővárosi ügyvéd a válságunk egyik leginkább izgató kérdéséről írt, i. e. arról, feloszlathatja-e a király ex-lexben az országgyűlést?

Politikusainknak legnagyobb része alkotmányos lehetetlenségnek vallja ezt, mert a szigorúan jogi kérdésbe politikai szempontokat kevernek bele, akik pedig a kérdést a tudományos jogmárgazat segítségével akarták megoldani, azok a kiindulási pontot tévesztették el és eszmemenetük sem fedi a doctrinális interpretáció és az u. n. analog jogalkalmazás szabályait.

Dr. Tetéleni — mint könyvében több helyütt is kijelenti — nem politikai, sőt kirekesztett a kérdésből mindent, ami nem szigorúan jog s nem indul ki negatívumokból, mint mások, főleg dr. Edvi Illés Károly, hogy t. i. az 1867. X. t.-c. nem említi a jövő évi költségvetést, hanem jogintézmények bontja úgy a 48-as, mint a 67-es törvényt és ezeknek a pozitív jogintézményeknek az egymásra illesztésével állapítja meg azt, hogy mi az élő jog.

Az 1848. IV. t.-c. ismerte a feloszlatai jogokat a) egy kifejezett feltételt, b) a feloszlatai tényből folyó további királyi kötelezettséget, c) ennek teljesítési terminusát, hogy az új országgyűlés három hónap alatt összehívjon.

A 67-es törvény nem ismer feltételt, a feltételt pedig nem védelmezhet, megmaradt az új országgyűlés összehívására vonatkozó további királyi kötelezettség, változott ennek teljesítési ideje, terminusa. De mert a 67-es törvény részben véletlenül ugyanazon kitételeket alkalmazza a teljesítési időnek általánosságban való körülírására, mint amely kitételek előbb a 48-as törvény esetelt feltételében, a királyi jog gyakorlásának ezt a gálját írta körül, innen eredt a konfúzió.

Dr. Tetéleni Ármín kifejti az alkotmányos vis major elvét és azt, hogy a 67-es

törvényhozás, a mely a »téli hónapok alatt« nemcsak a költségvetést, hanem az összes országgyűlési feladatokat elintézhetőnek vélte, nem gondolt olyan lehetőségre, a melyben ma vagyunk, a miért is keresni kell a törvényhozás gondolatmenetét, a mely vezette volna, hogyha tekintettel lett volna arra, hogy az évből csupán néhány hét van hátra, a nélkül, hogy költségvetési törvény volna. Erre a helyes analógiát a 48-as törvénynek érvényben maradt 4-ik §-ában találja a szerző.

Az ellenkező álláspont egyébként is — mint dr. Tetéleni kifejti — a legteljesebb abszurdumra vezet, a többek között arra, hogy a felsőjog a nem-gyakorlás folytán praesudikáltnak, illetőleg elévültnek, a mi nonseus az alkotmányjog terén s oda vezetne, hogy a királynak évről-évre már valamikor júniusban, júliusban fel kellene osztani az országgyűlést csupa »földes óvatosságból«, mert hiszen a király nem próféta és így nem tudhatja, hogy mennyi idő lesz szükséges arra, hogy a zárszámadások és a jövő évi költségvetés letárgyalhatók legyenek. A legáltalánosabb jogi consideratio szabályai szerint is teljesen lehetetlen különben, hogy jövőendő belki kétes lehetőségek állítsanak oda jelenlegi eslekvőség feltételei gyanánt.

Fellette érdekes szerzőnek azon felfogása, hogy helytelennek tartja azt az álláspontot, a mely szerint ex-lexben ugyan nem, de indemnity megadás esetén a jövő évi költségvetés nélkül is feloszlathatók tartja az országgyűlést. Vagy feltétel a költségvetés meglelt és akkor csakis ez adja meg a királynak a jogot, vagy nem feltétel és akkor nem szükséges indemnity sem.

Tömerdek más fontos kérdésre is kiterjeszkedik szerző figyelmé, melyek elsorolása itt helyszűke miatt lehetetlen. Függetlenül közli a vonatkozó 48-as és 67-es törvények szövegeit.

A könyv Budapestben jelent meg, Politzer Zsigmond és fia kiadásában, ára: 1 korona 60 fillér.

Ausztria soroz.

Kolozsvár, szept. 17.

Körber összehívhatja az osztrák Reichsrathot, mert soroztatni akar Ausztriában. Helyes. Minden magyar ember, aki az eseményeket mérlegelni tudja, erre a dolgra csak azt mondhatja, hogy Körber jól teszi, ha ezt megteszi és minden körülmények közt kívánatos, hogy Ausztria soroztasson.

Alább világosan ki fogjuk fejteni, hogy miért erősíti meg ez a magyar álláspontot. Itt hadd mondjunk el egy-két nyájas szót az osztrák parlamentről és annak összehívásáról.

Sokan azt mondják, hogy hisz az osztrák parlament amúgy is munkaképtelen. Ott olyan elemek vannak s a pártok közt olyan át-

hidatlan ellentét van, hogy egymással nem tudnak másképpen érintkezni, mint szemenszedett gorombasággal. Így azután érintkeznek is egymással s a kocsisok és gaminok egész szótárát kimerítik, hogy egymásnak nyájasságokat mondjanak. Azonban a hadsereg kérdésében, valamint a kiegyezés kérdésében csodálatos harmonia van a pártok között. A kiegyezésben Magyarország kiszípolozásáról van szó. Hogyan értenének egyet? A hadsereg pedig egészen osztrák. »Für unsere Österreichische Armee!« — kiáltják az osztrák parlamentben. Az egész armádiában osztrák szellem uralkodik és így az övék a hadsereg. Persze, hogy mindent azonnal megszavaznak, amit a hadsereg számára kérnek.

Ösmert dolog, hogy a katonai javaslatokat egész komplexusban — és így az ujoncmegajánlást is — megszavazták, de azzal a záradékkal, hogy törvény akkor válhatik belőle, ha a magyar országgyűlés is megszavazza a katonai javaslatokat. A magyar országgyűlés pedig el nem fogadta. Az osztrák kormány fél a katonák lázadásától. Fél attól, hogy a harmadik évüket szolgáló katonák lázongani fognak és el akarják rendelni a sorozást. Erre a célra összehívják a Reichsrathot, hogy a megszavazott törvényjavaslatok záradékát, mely a magyar országgyűlésre vonatkozik, töröljék és így a sorozás Ausztriában végrehajtható legyen.

Ismételjük, hogy jól teszi Ausztria, ha a sorozást végrehajtja. — Legalább világosan demonstrálják, hogy a hadsereg ügye hadügy és a monarchia mindegyik fele úgy határoz a hadsereg kérdéseiben, amint neki tetszik. Egyszer s mindenkorra kivetkőzik ezzel a tettel Ausztria abból a jogból, hogy beleszóljon Magyarország intézkedési jogaiba, ha Magyarország a hadsereg kérdésében törvényhozásilag intézkedik. Ha egyoldalul sorozni lehet, akkor egyoldalul intézkedni is lehet más irányban, sőt minden irányban is. A hadsereg sokat hangoztatott »egysége« nem érintetik az egyoldalú sorozással. Ezzel kikapcsolta a hadsereg közösségéből s belügynek deklarálja a hadsereg ügyeit.

Mi magyarok régóta hangoztatjuk ezt és minden tekintetben megfelel a mi felfogásunknak. Min-

TÁRCA.

Emlékszel?...

— Tolsztoj K. Elek. —

A csöndes régi házra
Emlékszel, Mária,
Hol agg hársok borúlnak
A tó hullámaira?

Árnyas fasor húzódik
Gyomos kis kertjéig,
Sok kép függ a tornácra,
Be ősi mindenik!

S mikor leszáll az alkony,
Emlékszel, Mária,
Hogy esendül a mezőn fel
Az ájtatos ima?

Tiszta kis csermely is foly
A kertnek végibe,
Virágzó buza partját
Arannyal hinti be.

S a dombra, hol először
Sétáltunk egyedül,
Oh mondd, emlékszel még?...
Az idő hogy repül!

Szabó Károly.

A kölcsön.

Írta: Alfréd Capus.

A kis Serquy és Jules Debot, a kit mindenütt csak Bobonak ismerték, a szó legszomorubb értelmében ki voltak szívatva. A mióta a világ emlékezik tud, hacsak a boulevard óslakói nem emlékeznek, soha sem láttak náluk pénzt. Ebbe az állapotba a legbiztosabb módon jutottak. Serquy valami csekély örökséget, a mely rá esett, a lehető leggyorsabb módon váltotta fel aprópénzre. Az örökös pénzszavart pedig mindkettőt akadályozta abban, hogy valami tisztességes foglalkozást vállaljanak. A családjukat nem ismerte senki; különben elég jól éltek, kitűnő izléssel öltözködtek, sőt mondhatni, elegánsan. A koruk körülbelül egyenlő volt: 40 év táján; a hűrük pedig, ha a vizsgálobíró szemével bíráljuk, eléggé türehtő.

Ragyogó kedélyük és elpusztíthatatlan humoruk számos meghívót, sikereket, összeköttetést szerzett számukra és a mi talán még többet jelentett: mindenki bocsánatát és na-ylelkűségét apróbb-nagyobb, soha vissza nem fizetendő kölcsönök dolgában. Hitelük tehát volt, de azt valóban csak saját maguknak köszönhetették és financiai operációjukat siker koronázta.

Mert ha példának okáért pénzt kértek valakitől kölcsön s azt bizonyos napra visszatéríteni ígérték, akkor a határrnapra biztosra szerveztek újabb más kölcsönt az ígért beváltására; ha azonban röviden csak így szóltak valami jó barátához, vagy ismerőshöz:

— Ugyan adjon csak ötven frankot! Akkor semmi kötelezettséget sem vállaltak a visszatérítésére s ezt a párisi embert tapage-nak nevezi. Minden országban kölcsönöznek egymásnak az emberek pénzt;

de csakis Párisban tűrik a tapagét, ha olyan kedves modorban történik, mint a mi két hűsünk szokta.

Bobó és Serquy művészek voltak e tekintetben. Mindegyiküknek megvolt a maga különleges methodusa ebben, amelyet évek során gyűjtött tapasztalatokból leszürték.

A kis Serquy erőssége az volt, hogy megtudta érezni azt az alkalmas pillanatot, amikor hirtelen, szinte bombasztikus módon valakiből pénzt lehet kipréselni. Tudta, hogy mikor nyert az áldozata a játékban, leolvasta az arcáról a jó kedvet; de sohasem élt vissza a gyakorlatával s nem használt hosszú frázisokat.

Bobo mintaképe volt a rábeszélő fogorvosnak. Az ő édeskés, kedves szavaira és meghatón szép kérdéseire megnyílt minden zseb.

Igy tehát mindketten vidám, gondtalan életet éltek pesszimizmus nélkül és mindig bizakodva a jövődő esélyeiben. Fényes napjaik is voltak már életükben, sőt pompával elhalmozott luxusuk is! Azok a hónapok, amelyek a nagy csődöt megelőzték, valamint a Rio Tinto időszak örökké emlékezős marad számukra. Az ő módjuk a tözsdé és az általános viszonyok hullámzásával volt összefüggésben.

Jókora idő óta azonban a két jóbarát rájárt a rud; — az üzletek rosszul mentek s ennek az általános pangásnak ők voltak az áldozatai. Valami bosszantó véletlen következtében ismerősei vesztéssel dolgoztak. Blache, aki a legkönyebben keresette a pénzt, jól tudta ezt a klubban. Dick a versenyeken vesztett rengeteg összeget. S ehez hasonló szerencsétlenség érte a többi ismerőseket. A két jóbarát sohasem volt még ilyen szorult helyzetben.

Egy éjszaka végre Bobo azt hallotta,

amint a klub játéktérén áthaladt, hogy Boisenet, egy elragadóan kedves ifjú, egy csaknem kezdő, éppen az imént tette tönkre a bankot. — Az őriási nyereséget aztán zsebre rakva, Boisenet nyomban eltávozott.

Bobo e hír hallatára hazasielt és a kapusa táblájára azt írta, hogy reggel 10 órakor keltsék fel.

Másnap délelőtt fél 11 órakor Boisenet előszobájában volt.

— Az uram eltávozott, — mondta az inas.

Bobo egy sóhajba fojtott, fájdalmas ah-hal vette tudomásul a csalódást.

— De délelőtt bizonyosan visszatér, mert vendégei lesznek déjünkre.

— Nagyon helyes, — mondta Bobo — majd megvárom a dohányszóban.

S a legnagyobb nyugalommal fogott a hirlapja elolvasásához.

De alig olvasott néhány sort, amikor az inas ismét ajtót nyitott és bebecsátott egy előkelően öltözött urat, világos keztyűben, laktopánban és mosolylyal az ajkain.

Serquy volt.

Bobo és Serquy kezét szorították, de mindkettőnek árnyék vonult át a homlokán.

— Hogy van?

— Nem rosszul. És ön?

— Mondja csak, hogy van az, hogy tegnap este nem látták önt a klubban? — kérdezte Bobo.

— Kissé később jöttem s azt mondták nekem, hogy ön éppen távozott.

— Ah!

Kissé zavart pillanat következett erre.

Bobo és Serquy kölcsönösen jobban ismer-

meszetesen hallgatag mindkettő megegyezett hogy egyik sem adja át a teret a másiknak, így tehát hidegen, komolyan és figyelemmel nézték egymást. Közönyös dolgokról kezdtek beszélgetni, de mind a kettő óvatosan kerülgette a Boisenet nevének kiejtését, mintha nem is volnának az ő házban.

Fél óra mult és a várakozás kezdett unalmassá válni.

Egyszerre Bobonak felderült az arca. Beszólított a inast.

— Bizonyos az, hogy a gazdája dejeunerre haza jön?

— Bizonyos, uram.

— Helyes.

Az inas eltűnt. Bobo most Serquy felé fordult.

— Képzeld el kedves barátom...

Ma, önnök elmondhatom... ön ismeri Boisenet-t, nemde? Igazán kedves fiatalember! és csupa szíveség... Képzeld, a mult hónapban 100 aranyat kölcsönzött nekem...

Amikor ma reggel hazulról pénzt kaptam, első gondolatom az volt, most visszaadom Boisenet-nek a pénzt! Hanem soká várokzat magára. Félek azonban, hogy este elveszthetném a pénzt... Igazán kedves ez a Boisenet, nemde?

— Nagyon kedves, — felelte Serquy és minthogy a várakozást unta, pillanatra elvesztette a lélekjelenét. Naívan így gondolkodott: Ha Bobo kölcsönt jön fizetni, akkor jobb még, ha én délután jövök.

Ezzel felkelt s hangosan így szólt:

— Csak azért jöttem, hogy a holnapi versenyre vonatkozólag néhány értesítést kérjek. Hanem majd este ugys találkozom vele. A viszolntásra, kedves barátom.

S ez alkalommal Bobo volt, aki Boisenet-n eret vágott.

dig azt hajtottuk, mindig hangsúlyoztuk, hogy a hadsereg, amennyiben szervezetében közös, magyar is, legalább annyira, hogy a mi törvényhozásunk döntőleg beleszóljasson a hadsereg ügyeibe. És amennyiben magyar a hadsereg, amennyiben magyar a belügy is. Ez az álláspont volt az, amiért a hadvezetők szörnyű jajveszékelése tört ki mindég és krokodil-könnyeket hullatott a fölött, hogy jaj mi lesz a hadsereg egységéből, ha a monarchia valamely fele belügynek deklarálja a hadsereg kérdéseit?

És ime, most Ausztria az, a mely ezt megteszi és napnál világosabban, tettekkel és tényekkel demonstrálja, hogy a magyar álláspont volt helyes és az is marad.

Ne is jusson ezek után eszébe sem Ausztria kormányának, sem a hadvezetőségnek, hogy beleszóljon abba, a mit Magyarország törvényhozása, a magyar közvélemény kíván a hadsereg vonatkozásilag. A mit szabad Ausztriában, a mi ott törvényes, az csak nem lehet tilos és törvénytelen Magyarországon. Olyan precedens ez az osztrák sorozás, a mely visszavonhatatlanul a magyar felfogás igazságát, helyességét és egyszersmind győzelmét jelenti. Vége minden kertelésnek és senki sem mondhatja ezután, hogy Magyarország volt az, a mely tettekkel választotta ketté a hadsereg kérdéseit is. Igen is Ausztria és annak kormánya az, a mely ezt teszi.

Erre gondoljanak azok, a kik a hadsereg kérdéseit még mindig alárendelik Ausztriának, pusztá szolgaságból és meghunyászkodásból, Ausztria jelölte meg az utat. Nekünk csak ezen a megjelölt uton kell tovább haladnunk.

Két nyilatkozat Budapestről.

Kolozsvár, szept. 17.

A napokban egész véletlenül két fejlődmi nyilatkozat hangzott el Budapestről. Ime a két nyilatkozat.

„A német császár Frigyes főherceg, Eulenburg gróf s többek társaságában hosszabb eszmecsere folytatótt az európai viszonyokról, a magyar közélet állapotáról. Beszéd közben szólt a magyarok hazafiságáról, dicsőítőleg nyilatkozott jellemük erejéről s végül sajnálkozását fejezte ki, hogy Budapestet, amelyhez fedhetetlen emlékek fűzik, ezáltal nem láthatja.”

Ez az egyik nyilatkozat. A másik pedig a következő:

„Lembergől táviratozzák, hogy a király tegnap számos küldöttséget fogadott. Mikor a kihallgatások során Badeni gróf tartományi marsall azt mondotta, hogy a királyt a sok küldöttség fogadása nagyon kifárasztja, a király így válaszolt: — *Ama sok nehéz nap után*, amelyen a közelmúltban Budapesten átestem, és csak tudlós rám nézve.

Mily sokat beszél ez a két nyilatkozat így egymás mellett! Balsors földi a magyar népet, mert a saját uralkodója nem érti meg. Mekkora volna a mi örömmünk, milyen dicsőítéses nagy jövő várna reánk, ha a magyar király úgy megértene a magyar nemzetet, mint ahogy megértette a német császárt!

A teutonok Julius Cezára merészen halad előre a maga elé tűzött uton. A népevezető őráskos országátja ez. És attór a császár a muzulmánok fanatizmusán és a germán sinpárokat lefekteti a paradicsomban. Szavával fölírta tiz meg tízmillió amerikai germánt és megállítja őket az elangolósodás küszöbén. Vaskézzel dolgozik a német nép jövőjének kiépítésén.

Ez és a kéz mégis ráér arra, hogy virágokat dobjon azok lába elé, akik a császárt szép tulajdonaikkal fölletik. Az ő szárnyal, merész, heorikus ösztöne, beleszeret egy maroknyi népbe, amely a külföldre el se látszik a körülötte tornyosuló degen néphullámok miatt; megismeri, csodálja és megszereti a népet, amelynek természete éppen az övé: bámulatlant adózik a kis nemzet nagy múltja, ragyogó emlékei, hősieiről és a nemes, igazi férfiak, a valódi nagy ember spontán hódolatával borul le a magyar vitézség, a magyar hősiesség és a magyar hazafi-erény előtt.

Azt lehet mondani, hogy a baráttalan magyarnak az egész világon csak egy barátja van: II. Vilmos, a németek császára. És e barátság örömmel tölti el a mi lelkeinket s különösen jól esik nekünk, mert kiérezzük belőle a császár őszinte szeretetét. Mennyire nem ismertek, mennyire félreismertek századokon át bennünk éppen azok, akik iránt oly végtelen hűséggel viseltünk; mily végzetes hamis színben láttak bennünk hűtlenné rebillsekül vad és erőszakos belyár nép gyánát.

Imhol ez az ember, ez az idegen férfi behatolt jellemünk, lelkeletünk legtitkosabb mélységeibe és látja, hogy rebellis hűtlenségünk nem más, mint a hű szabadságszeretet, vad és erőszakos betyárságunk nem egyéb, mint erős jellemünk, fanatikus hazafiságunk és a nemzeti sajtáságainkhoz való ragaszkodás.

A magyar nemzet talán soha se érezte

azt a gyönyörűséget, hogy idegen nagy szellemek megérték tulajdonainak valódi becsét. Nagy Lajos óta bizonyára nem. De mostan érzé, de most kiütlötő szeretettel övezi a Mohácsosn tartózkodó német császárt, mert ez az idegen nagy szellem a lelke mélyéig megértette Zrínyi, Rákóczi nemzetét.

Szeretettünk és nagybecsüléstünk tölgy-lombját tesszük Vilmos császár lábái elé, a kinek se inge, se galléra a magyar és mégis szereti, nagybecsüli és kitüntető nyilatkozatokkal halmozza el a nemestűz magyar nemzetet.

Amarra, Gácsország felé pedig bánatos szeretettünk, változatlan hódolatunk száll a mi királyunk első és hazánkért, a királyi trón dicsőségéért hevülő szívünk csak azt sóvárogja, vajha neheztelés helyett királyi szeretetét éreznék az ősz fejedelmek, aki annyira a szívünkhez nőtt, a kit úgy szeretünk s a kitől csak annyit kívánunk, kérünk, hogy értes meg ő is hű magyar nemzetét s szeretetének malasztját árasztva országunkra.

Török-bolgár háború előtt.

— Bulgária a háborúról. —

— *Express* tudósítás. —

Szofia, szept. 17.

A bolgár kormány a következő köriratot intézte a hatalmakhoz: Immár két-százötven évvel ezelőtt a török kormány Macedónia török lakosságát rendszeresen ki akarja irtani. Törökország állandóan oly nagy számú katonaságot tart Macedóniában, a melynek negyedrészé is tulontul elegendő a forrongás elfojtására s nyilván csak arra-való, hogy a kedvező pillanatban megleg-hessék Bulgáriát. Bulgária ezt nem nézheti tétlenül. Ha tehát a nagyhatalmak nem tesznek lépést, hogy egy egész népet meg-óvjának a kiirtástól s ha a török kormány csapatainak nagy részét el nem vezényli a bolgár határtól, Bulgária kényszerítve lesz arra, hogy megfelelő intézkedéseket tegyen a fenyegető török se-reggel szemben.

Szerb önkéntesek Bulgáriában.

Berlin, szept. 17.

Belgrádból jelentik: Nisbe tegnap 400 szerb felfegyverezett önkéntes jött, a kik Bulgáriába mennek. Az orosz konzul kikér-dezte őket s elmondták, hogy a szerb had-ügyminisztérium fegyverezte fel őket. — A konzul erről jelentést tett Szent-Pétervárra. Egy másik szerb szabad csapatot Wraniska-Banjánál nem engedték át a határon.

Mészárlások Kirkilissában.

Szofia, szept. 17.

Biztos hírek érkeztek ide arról, hogy Kirkilissa város környékén a török kato-nák az összes keresztényeket kiir-tották.

Összeesküvés a szultán ellen.

Konstantinápoly, szept. 17.

Ma Cserkesz Mehmed pasa és a szul-tán szárnysegéde és a skutari rendőrönök házkutatást tartott a nagy-referen-dárnál, akit azzal vádolnak, hogy részese egy a szultán élete ellen törő összeesküvés-nek. Az ügyet nagy titokban tartják. Az összeesküvés szálai messzire elnyúlnak.

UJDONSÁGOK.

Mende-mondák.

Kolozsvár, szept. 18.

Mikor bécsi jó forrásból megérkezett a hír, hogy Széll Kálmán kormányfaki-tásra kapott megbízatást és a király azt mondotta: »te földed, edd meg!« a szabadelvű pártion mélyeséges megdöbbenés keletkezett. A ki jó barátja Széll Kálmánnak volt, ellenségévé vált valamennyi. Még olyan vezéralak is, a kinek érdeké-be állítotlag maga Széll Kálmán mun-kálkodik, véstjósádon hangsúlyozta, hogy ez a megbízatás csaknem olyan nemzeti szerencsétlenség volna, mint a minő szerencsétlenség az ex-lex.

Hanem derűltséggel fogta fel ezt a miniszterelnökséget egy olyan emberis-merő, a kinek tele a feje adomával s mindjárt készen volt, a melyet Széll Kálmán esetére alkalmazzon.

Volt egy gyulakesztői gazdának egy kutyája. Így kezdte az adomás példát. — Gyulakesztin nincsen kut, hát vizet inni eljárt a kutya Csobáncra, a mely egy óra járásnyira van Gyulakesztitől. Mire haza-ért szomjas lett újra és futott vissza Csobáncra vizet inni. Ki csodálkozik Széll Kálmánon? A ki egy óránál tovább ál-lotta, hogy hirt se hoztak róla. Ki csu-dálkozik annak, hogy most jár Körbert látogatni, mikor a szomját ott olthatja el. Mert a hírkutya most Körberéknél van.

Khuen gróf miniszterelnök már nem felelős senkinek és nem is vonja fele-lősségre senki. Csak egyetlen ember. A kinek semmi jussa a politikához, sem-miféle törvény nem biztosítja, hogy Ma-gyarország miniszterelnöke engedelmes-kedni tartozik neki. És mégis engedel-meskedik. Mert ez az ember asszony, a miniszterelnök szépséges hűveze.

A bécsi utra készítette a podgyászt az inas.

— A bélelt ingekből csomagoljon, szólt az inasozó a kegyelmes asszony.

— De mikor olyan meleg van, — szólt bátorlatlanul a kegyelmes ur.

— A bélelt ingekből pakoljon, mert hideg van.

A miniszterelnök az obstrukciós nyi-latkozat folytatását megelőzte „enged-ményével.”

— (Az új unitárius püspöki tit-kár.) Az unitárius egyház új püspöki titká-rává az árkosi unitárius egyház derék le-késze; Vég-h Mihály választott meg.

— (Sajtópör.) Tegnap is sajtópört tárgyalt a kolozsvári esküdttörzs. Az es-küdtszék a következőképen alakult meg. Elnök: báró Szentkereszty Zsigmond törvssz. elnök, kuriai bíró; szavazóbírák: Bartók József és Stefáni Elek. Randes esküdtek: Donogán Gerő, Csáp József, Kisfaludy Árpád, dr. Posta Béla, Néma Ede, Terkál Béla, Trandafir Miklós, Régeni György, Tompos Ignác, Dániel Antal, dr. Ruiztska Béla, Aszlán László; pótesküdték: Schoff Gyula, Péter Béla. Ügyész: dr. Jenő Aladár. Az ügy előzményei a következők: A múlt év szeptember havában az egeresi vasúti állomásra Moskovics Iszák perronjegy vál-tása nélkül ment ki. Krizsán Péter máházó felszólította Moskovicsot, hogy vagy váltson perronjegyet, vagy távozzék. A felszólítás azonban eredménytelen maradt, mire a máházó karjával fogva kiráncigálta Krizsánt a pályaudvarról. Orbán állomásfőnök, ki a jelenetnek elejétől végig szemtanúja volt, állítólag ahelyett, hogy a küzdőket lecsilla-pította volna, Moskovics Ignácra támadt. Moskovics ezért egy vett elégtételt magá-nak, hogy felkereste Nadányi Emil hírlap-író, ki aztán az így előadott esetet az „Ujság” mult év szeptemberi számában megírta s megírta azt Auschal is a „Ko-lozsvári Friss Ujság”-ban. Orbán a cikkeket magára nézve sértőknek találta s ezért ült-tek tegnap a vádlottak padján Nadányi és Auschal. A kihallgatások során Nadányi Emil beismerte, hogy az információit ő adta Auschalnak, míg Auschal azt vallotta, hogy a cikket készen megírva nyújtotta át neki Nadányi. Jeney alügyész egy a Nadányi, mint az Auschal megbüntetését kéri. Ellen-ben dr. Várady Aurél, Nadányi védője és Auschal Eduárd, ki védő nélkül jelent meg, kéri az esküdteket, hogy a hozzájuk inté-zett kérdésekre nemmel feleljenek, mert az inkriminált cikkek a közérdek szempontjá-ból jelentek meg és sérteni nem akartak. Az esküdtszék az első, negyedik és ötödik főkérdésekre igennel felelt, minek követ-keztében a büntető törvényszék, mint es-küdttörzs Nadányi Emil rágalmazás vétségéért a bttörv. 94. szakasza alapján 5 havi fogságra és kétszer 200 korona mel-lékbüntetésre ítélte el. Auschal Eduárdot szintén büntönsnek találta rágalmazás vétsé-gében, miért őt a bttörv. 92. szakasza alapján 20 korona fő- és 60 korona mellék-büntetésre ítélte. Ezenkívül kötelezte a fele-let a felmerült 65 koronájú költség meg-térítésére és az ítéletnek az „Ujság” és a „Kolozsvári Friss Ujság” c. lapokban leendő közléséért.

— (Alakuló közgyűlés a theolo-gián) Elő hó 16-ikán tartotta alakuló köz-gyűlést az „Ifjúsági Egyesület.” az Ev. Ref. Facultás dísztermben, megválasztván tisztikarát az 1903—1904. iskolai tanévre. Elnöknek egyhangulag Ravasz L. IV. éves theologus választott meg, kinek 4 éves múltja elég szép záloga annak a jobb jövőnek, melyre alatta fel fog virágoztatni az „Ifjúsági Egyesület.” A vezetése alatt álló tisztikar a következőképen alakult: Alel-nök: Osváth Gyula IV. é. t. Főjegyző: Koszorus István III. é. th. Pénztáros: Kádár Imre IV. é. th. Aljegyzők: Régeni J. és Máthé S. II. é. th. Főkönyvtáros: Csutak IV. é. th. Alkönyvtáros: Égyed G. II. é. th. Ellenőrök: Soós Adolf és Szemeray György III. é. t. Tejképálfelügyelő: Sallai Lajos III. é. th. Játéktérnök felügyelő: Mornan Jakab III. é. t. Főlapfelügyelő: Wagy G. Alapfelügyelők: Sux L., Bankó F. és Kiss E. Bizottsági tagok: Simon G., Porcsolt J., Veszprémi F., Puszkás K., Dóczy F. és Kő-nya S. Sajtóügyi tudósító: Gáman Sándor III. é. th.

— (Árverés a rendőrségen.) És megindult az árverés a rendőrség hátsó kapujában, a hogy elkongatták tegnap a delután három órát. És fölészire kerültek régi bűnök nyomai, korpusz-deliktik. Revolverek, kések, török, korbácsok: gyilkos-ságok, merényletek, vézses verekedések e'szedett poros jelei. A volt tulajdonosok, — ki tudja, — rég a börtönt szenvedik, az eszkből meg hasznos pénzt csinál a hi-vatalos hatalom. Amott egy hatalmas fur-kos-bot árát kiáltják ki, most egy cilinder kerül napfényre a ládából. Tán futamo-dás közben vesztette el a hajdani gazda. Csinos aranygyűrűt licitálnak aztán föl-fel. Szerelmi harc tanújele, szerelmes legény veszi meg a szeretőjének. Száz és százféle holmi jut így új gazdához, új kézbe, melyet bizonyára nem égetnek maj-dan a mult idők, a mult bűnök e szomorú emlékei....

— (A „Kolozsvári Egyetemi Atlé-tikai Club” (K. E. A. C.) tegnap, e hó 17-én delután 4 óraker tartotta meg vá-lasztmányi gyűlését, a melyen az alakuló közgyűlés határidejét október 3-ára tűzti ki. Együttal elhatározta, hogy a további teendők részletes megbeszélése véget e hó 19-én, szombaton delután 5 óraker az „Egyetemi kör” elnöki szobájában folytató-

lagos választmányi ülést tart, a melyre a tavalyi választmány pontos és lehetőleg teljes számu megjelenését kéri.

— (A budapesti tűzkatasztrófia okozói.)

Már-már napirendre tért a publi-kum a Párisi Áruház szörnyű katasztrófája felett, amikor híre jött, hogy a fővárosi hatóság kezd büntetni azokat, a kik köny-nelmű okozói a szerencsétlenség borzalmas nagyságának. A büntetés természetesen csak egyeseket, személyeket ér és épen nem le-het tudni, hogy a legvétekebbeket-e. — Következésképen mindenesetre gyarló a megtorlásnak ez a módja. Minden jel arra mutat, hogy egész rendszer volt hibás a tűzvész rombolása körül. A fővárosi ható-ság persze a maga szempontjából okosan teszi, ha siet kiadni azokat, a kiket a nép hangulata bűnösnek kiált ki. — De hogy egyuttal igazságosan cselekszik-e az már más s nagyon nehéz kérdés. — A tűzvész keletkezéseiről és okairól, mint budapesti tudósítónk jelenti, Lung tanácsos már beterjesztette jelentését Márkus főpol-gármesternek. A jelentés eredményeképe a főpolgármester felfüggesztette állásától *Scer-borszky Szaniszló tűzoltó-főparancsnokot*. Felfüggesztésének idejére fizetésének csak harmadrészét kapja meg. Az ügyeket egy-előre Janicsak Andor tűzfelügyelő látja el. Ugyancsak felfüggesztette Pláner Sándor ker-ületi mérnököt is, a ki elmulasztotta a köteles ellenőrzést; Eszlári Sándor kerületi előljáró ellen pedig megindította a fegyelmi eljárás megelőző vizsgálatot.

— (Székesfehérvár főhercegnője.)

Székesfehérvárról írjk lapunknak: Erzsé-bet Anália főhercegnő, aki férjével, Lich-tenstein Alajos herceg ulánuskapitánnyal egy hét óta időzik városunkban, az általá-nos érdeklődés középpontja. A fiatal her-cegnő igézően kedves jelenség s egyszerű, mesterkéletlen szeretetreméltóságával, ro-hammal vette be a közönség rokonszenvét. A hercegi pár a Ligeti sor 7. számú házá-ban lakik. A kapu előtt állandóan diszörtség áll, amit felváltva szolgálat a 69. gyalog-ezred és a honvédség.

A házának 28 szobája van; a hercegi pár az első emelet egymásba nyíló nyolc szobájában lakik. A lakás közepén van a mahagóni butorokkal berendezett étterem, amelynek szárnyas ajtója az erkélyre nyí-lak. Balra van a főhercegnő szobája, szintén mahagóni butorokkal s világos brokát-szalon garnitúrával díszítve. A szalon berendezés Mária Terézia főhercegnő ajándéka. Ebbe nyílik a főherceg fogadó-s és dolgozószobája. A berendezés kicsinyitk a bécsi burg s a luxenburgi várkastélyból kapott ajándék butorok is.

A főhercegnő mindjárt a megesketése napján a sétáló közönség közé vegyült s fölkeresett több kereskedést, ahol jókedvűen beszélgetett a kereskedőkkel. Egyik keres-kedővel maga ment le a földszintre és se-gített neki kinyitni az ablakot a függöny számára. Hogy mennyire kevés van a fő-hercegnőben a fényűzés hajlamából, illusz-trálja az is, hogy már eddig is kétszer — egyfogatu bérkocsin járt a városban.

— (Mária-kilenced.) A boldogságos Szűz, hazánk Nagyasszonyának tiszteletére, a helybeli Minorita templomban rendezett Mária kilenced hatodik litániája holnap, szombaton f. hó 19-én este 6 óraker tar-tatik meg, mely alkalommal a szentbeszé-det dr. Hirschler József szemináriumi igazgató fogja mondani.

— (Ez az én dolgom és ne tő-rődjenek vele!) Nereztes világtörténeti kijelentés ez. Az oly szomorú emlékeztető Görgey tábornok nyilatkozata. Immár fél-századdal a nagy nemzeti tragédia után, egy nagyérdék új adat jutott birtokunkba, mely sajnos, megerősítésére szolgál a his-tóriában megállapított ténynek, hogy a világsi gyá-znap, a rettenő bukás oko-zója egyedül Görgey Arthur, volt a gőgös imperatori hajlama hadvezér, akit kevés elbizakodottsága ragadott a tragikus lépésre. Biharvármegyé egy eldugott falujában él-dekelt a dicsőséges időknek egy hős tanúja, ősz református lelkész, aki a fegyverletétel gyászos napján, mint honvéd ordinán telt szolgálatot a híre: Bohus kastélyban. Az agg lelkipásztor érdekes epizódot beszélt el egy nagyvárosi lap tudósítójának amaz órákról, melyek oly sötét nyommal véőd-nék nemzetünk történetébe. 1846. augusz-tus 11-én kias sürgős-forgás volt a kas-télyban. A honvédsereg vezérei tanácskoz-tak a magyar hadak főparancsnokával, aki feltűnően ideges volt a napokban. A tábor-kar augusztus 12-iki konferenciájának vé-geztével egyik vértanu halált halt tábornok a folyosón beszélgetett Görgeyvel. Rapszo-dikus, lázas eszmecserére volt ez s annyira fennhangu, hogy a korridoron járó-kelő honvédek hallhatták. A tábornok könyö-röve kérte Görgeyt, hogy változtassa meg szándékát. A főparancsnok dacosan fel-tette a fejét s ellentmondást nem tűrő indulattal, kardját a grániton megcsörrentve mondta: —

— *Das ist meine Sache, ein anderer braucht sich nicht darum zu kümmern!* (Ez az én dolgom, másnak nem kell tő-rődnie vele.)

A nagy idők tanúja, aki ezt az epizó-dot elbeszélte, csak másnap tudta meg, hogy ez Görgey nemzetvesztő nyilatkozata volt. Elből is kitűnik, hogy a hadak fő-

parancsnoka a maga szántából cselekedett s nem halga la meg a táborkar tanácsát, mely megmenetelte volna gyászos bukásá-tól a nemzetet.

— (Egy tanár fegyelmi.) Két évvel ezelőtt helyezték el Nagyváradról Aradra Tűrr Lajos dr. főreáliskolai tanárt, akinek számos, a nyilvánosság előtt lefolyt konfliktusa volt ott. Nem tudni, szeren-csétlen természetű, vagy kiszámíthatatlan pech földőze, de tény, hogy Aradon, egy látszik, fokozódtak kellemetlenségei. A köz-oktatásügyi miniszter Tűrr tanár ellen fe-gyelmi vizsgálatot rendelt el legújabbban s vizsgálatot Nátafalussy Kornél nagyváradi főigazgató vezeti, aki a miniszter rendelte folytán tegnapelőtt Aradra érkezett. A rend-kívül érdekes fegyelmi vizsgálat két irány-ban folyik s első felvonása a nyilvánosság előtt játszódott le. A nyár folyamán az Aradi Híradó című hetilap tárcarovatában több folytatásban rendkívül erős hangu, éles kritika jelent meg az aradi kir. főgimnázium idei értesítőjéről. Meglátszott az iráson, hogy szakértő toll munkája, azonban ki volt kezdve abban az értesítő első oldalától az utolsóig minden sor írás. A gimnázium igazgatósága természetesen érdeklődött a névtelenül megjelent cikkek szerzője iránt s valahogy sikerült is megtudnia, hogy azokat Tűrr Lajos dr., a reáliskola tanára írta. Burján igazgató jelentést tett erről a közoktatásügyi minisztériumnak s ott súlyos beszámítás alá vették Tűrrnek ezt az eljá-rását. A másik része a dolognak, egyaradi lap értesítése szerint az, hogy Tűrr ellen a tanítványainak szülei is több ízben panaszt tettek a tanár rossz bánásmódja miatt. Tűrr, a feljelentések szerint, rosszul bánik a tanulókkal, rendkívüli eszközökkel bünteti őket s nem egy ízben meglette azt, hogy egyes tanulókat elzárásra ítélt, a bünt-etést azonban nem az intézetben hajtotta végre, hanem a lakására rendelte a bünte-tésre szánt fukát s ott zárta be őket. A Nátafalussy Kornél főigazgató elnökle-te alatt működő fegyelmi bizottság előrelát-hatóság több napig tartó vizsgálatot fog ebben az ügyben folytatni.

— (Elmebeteg — nőcsábító.)

Ér-dekes tárgyalás volt tegnap a berlini bünt-ető törvényszék előtt. Penn Ottó rongyszedő, többszörösen büntetett ember, csálás és betöréssel van vádolva. A vádlottnak kelles-modorával és ravasz beszélő tehetségével mindannyiszor sikerült a kizsemelt nőknek bizalmát és szerelmét megnyerni. Összesen legalább is 3 menyasszonya volt, akik mindegyike esküdtött volna reá és igen jó parthie reményében ringatta magát; mert a csábító különösen érte-te magát oly színben feltüntetni, hogy vagyo-nos és jó jövedelemmel bíró férfinak tartsák. A házassági szándélok megszokott módján nemcsak kézpénzt sikerült neki kicsikarni elámitott szerelmes áldozataitól, hanem tá-volléttükben még a szekrényeket is kinyi-toltatta álkulcsokkal és értékes prédával állott odébb. A legérdekesebb az, hogy mindezekre a furlagos és logikus gondolkozást igénylő családokra — elmebeteg ember volt, mert a vizsgálati fogságban oly különösen visel-kedett — háromizben felakasztani akarta magát — úgy hogy a Charité megfigyelő-osztályára kellett áttetni. Köppen tanár, aki megfigyelte, azt adta ki véleményében, hogy a vádlott „kihallgatásra alkalmatlan, elme-beteg, közveszélyes.”

— Gyümölcskiállítás Désen.)

Jövő hónap harmadikán nyílik meg Désen a nagyszabásúnak tervezett gyümölcskiállítás. A kiállítás elnöke gróf Kornis Viktor, helyettes elnöke Voith Gergely, előadója Szemarmy Károly. A kiállításra, mely az állami főgimnázium torn termében lesz, már eddig is számos bejelentés történt. Darányi földmívelésügyi miniszter a kiállítást megfelelő államségélyben részesi-tette. Ugy a miniszterium, mint az erdélyi kormánybiztoság képviselteti magát a ki-állításon, mely az erdélyi országgrész gyü-mölcs-ermelésének mai állását fogja föl-tárni. A kiállítás iránt széles körben nagy érdeklődés mutatkozik.

— (Áruház-égés Aradon.) A Pá-risi Nagy Áruház tűzkatasztrófájához ha-sonlatos veszedelem pusztított tegnap éjjel Arad egyik legrégibb és legismertebb dí-vatáruházában: a Rosenblüh H. és Társa cég üzletében. A hír, mely fél tízenegy óra után felrészta a Szabadságterét környékén la-kókat éjjeli nyugalomukból s gyorsan elter-jedt az egész belvárosban, képzeltető nagy riadalmat keltett s a veszedelem első per-ceiben rémülettel szemlélték a pusztítást, akik a tűz színhelyére gyűltek. Szeren-csére, a budapesti tűzkatasztrófiához hason-latós nagy veszedelem itt nem támadhatott, mert földszintes házban és olyan időben támadt a tűz, amikor életbiztonság nem forgott veszélyben; de viszont elismerek az aradi tűzoltóságnak azt az érdemét is, hogy teljes készséggel idejekorán érkezve meg, eredményesen és gyorsan utját vágta annak, hogy a hatalmas divat-áruház egészen el-pusztuljon, megmentve a veszélylől a ház-ban lévő Kass-vendéglőt és a szomszédos üzleteket is. A kár így is tetemes, mert éppen az áruház legértékesebb része: a vá-szon-és selyem-árak pusztultak el; hozzá-vetőleg 40—50.000 koronára becsülik a kár. Az üzlet természetesen biztosítva volt.

— (A Ganz-gyári sztrájk.) Fővá-rosi tudósítónk jelenti, hogy a Ganz-gyár munkásai körében mindjobban terjed az elégtelenség. Tegnap csütörtökön a gyár mindhárom telepének a munkásai a kőhá-nyai-uton levő Legyes-csárdában gyűlést tartottak, amelyen állást foglaltak az igaz-gatóság makacsságával szemben. A mun-kások ugyanis memorandumot nyújtottak be a gyár igazgatóságához, amelyben köve-

telik, hogy a vasöntők kívánságait teljesítsék, valamint egyéb kívánságokat is támasztottak. A gyár igazgatósága a memorandumot átvette, de a választadást napról napra halogatta. A tegnapi esti gyűlésen a munkások kimondták, hogy ha szombatig nem kapnak választ a memorandumra, beszüntetik a munkát.

— **(Életmentő uriaszony.)** Csaknem végzettség válna marosbéli furdós-ról ad hírt barackai tudósítónk: Két urinólovag Wettstein Jenőné született Szilva Margit az ismert irónő és Jausz Oszkárné tegnap délután együtt mentek Baracka mellé a Marosba fürdeni. Furdós közben kedvük támadt keresztilusni a folyón, amely éppen itt szokatlanul mély és sebes folyású. — A múlt évben ezen a helyen fuladt a Marosba egy viccelőiskolai tanuló, kissé lejjebb Paulisnál egy vasúti altiszt. A bájos fiatal asszonyok merészen neki vágta az árnak s eleinte pompásan ment a dolog. Már egészen közel érték a tulsó parthoz, amikor Wettstein Jenőné hirtelen mas szédülés fogta el, minden erő elszállt karjaiból és félig eléltan kezdett elmerülni E pillanatban, tán éppen a halál küszöbét utolsó erejét összeszedve, rémülten felsikoltott — és ez volt a megmentője. Jausz Oszkárné elszánt bátorsággal hirtelen mellé uszott, megragadta a már-már alámerülő, és övszalagjánál fogva felszinen tartva, kiszította vele a partra. A két uriaszonynak a nagy ijedelmén kívül egyéb baja szerencsére nem történt s a közeli kompon mentek vissza az elhagyott partra. Az eset híre Barackán és Paulison csakhamar széles körben elterjedt és a fiatal életmentő uriaszony most általános ünneplés tárgya.

— **(Köszönet nyilvánítás.)** Felejtetetlen jó férjem elhunyt alkalmával úgy az egyesek, mint több testület részéről nyilvánított részvételmény megfogadta fájó lelkemet. Fogadják öszinte hálás köszönetemet mindazok, akik e borzasztó csapás elviselését igaz részvétellel enyhíteni akarták s fogadják hálás köszönetemet azok is, akik a ravatalra kószorút helyezni szívesek voltak. Kolozsvár, 1903 szept. 17-én. Özv. Kondász Ferencné

— **(Egy képkiallításról.)** Míg a kolozsvári hivatalos képkiallítás velünk együtt sopánkodik azon, hogy a közönség elhanyagolja a rendezők buzgó igyekezetét, addig naponta nagy tömeg verődik össze egy u kolozsvári fényképész-cég, a „L'art et la vie” testvérek, Mátyás-királytér 32. szám alatti képkirakata előtt, élénk érdeklődéssel szemlélve végig a kiállított arcokat, melyek csakugyan már nem a fényképészipart, hanem a fényképészet igazán magas művészetét dicsérik. A cég Kairóból jött ide s egész csomó ottani fólvetel költi föl a képek közül érdeklődésünket. Ott látjuk Szlatin pasát, Kitchener lord, Chimay hercegnő eredeti fólvetelét, míg egy másik kirakaton egész csomó, ügyesebbnél ügyesebben csoportosított gyermekarc mosolyog felénk. A kiváló cégnek mai számunkban megjelent hirdetésére fólhívjuk a nagy közönség figyelmét.

— **(Verekezés.)** Nyilon Simon 32 éves napaszmás a sétátere összeveszett egy társával. A szóváltást tett követte. A rövidebbet Nyilon hozta, kité partnere egy kével úgy fejbe vágott, hogy menten összeesett. Az előhívott mentők a „Karolina” kórházba szállították be Nyilon, hol bekötötték a sebt és ápolás alá vették a rövid háboruszkodás áldozatát.

— **(Elvesztett aranyóra.)** Szerdán d. u. 6 óra után a sétátere elejétől a Malom-utcán a Székely-palotáj elvesztett egy kettős fedélű női arany óra K. I. monogrammal. A becsületes megtaláló megfelelő jutalomban részesül, mielőtt az órárt dr. Szamosi János egyetemi tanárnak átadja.

Táviratok

A király hadi parancsa.

Budapest, szept. 17. é. 12. ó.

A galíciai hadgyakorlatok befejeztével a király hadi parancsot adott ki, melynek tartalma gyorsan közütdomású lett s amely nagy föltűnést keltett pártkülönbség nélkül az összes politikusok között. A hadi parancs így szól:

— Fontos államügyek vették igénybe időmet, melyet oly szívesen szántam volna a 7. és 13-ik hadtest ez ideig gyakorlataira. Helyettesítéssel 6 császári és királyi fenségét, Ferenc Ferdinánd főherceg lovasági tábornok urat bizván meg, jelenléteiből a hadgyakorlatok lefolyásáról mindig tudomásom volt és mint várható volt, megelégedésemre szolgált, hogy 6 Fenségétől a hadsereg mindkét hadtestének, valamint magyar honvédségem odarendelt magasabb kötelekeinek összállapításáról és műveleteiről csakis dicsőretet és elismerést hallhattam. A nagyobb lovasági hadgyakorlatoknál Galiciában jelen lévén, újra meggyőződhettem azoknak tanulságos tervezéséről, vezetéséről és keresztülviteléről, valamint az azokon résztvevő összes csapatoknak kitűnő állapotáról és nagy szolgálatképességéről.

Minél megokoltabb a kedvező ítéletem összes fegyveres erőm valamennyi részének katonai értékéről, odaadó szolgálatképességéről és egyhangú összhangjáról, annál inkább kell akarnom annak fennállását és jóknak bizonyult intézményeit fönntartani. Tudja meg különösen hadseregem, melynek szilárd szervezetét egyoldalú törekvések, félreismerve ama

magas feladatokat, melyeket a hadsereg a monarchia mindkét államterületének javára teljesíteni hivatva van, megazithatnak, hogy sohasem adom föl ama jogokat és jogosultságokat, melyek az 6 legfőbb hadurának biztosítva vannak.

Maradjon hadseregem közös és egységes, a milyen most. Maradjon az az erős hatalom az osztrák-magyar monarchia megvédelmezésére, minden ellenség ellen. Egész haderőm esküjéhez hiven fog előre haladni a komoly kötelességteljesítés útján, áthatva az egyetértés és összhangzat ama szellemétől, amely minden nemzeti sajátosságot tisztel és minden ellentétet megold, midőn minden népfaj különös előnyeit, a nagy és egész javára fordítja.

Klopi, 1903. szeptember 16.

FERENCZ JÓZSEF.

A hadi parancs következtében a szabadelvűpártiak most már végleg elérkezettnek látják az időt, hogy pártértekezletet tartsanak. Előbb azonban bevárják gr. Khuen-Héderváry hazaérkezését.

A függetlenségi párt képviselők közül többen nyílt hadüzenetnek tekintik a hadi parancsot, a magyar nemzet ellen. Szerintük a hadsereg a nemzet és arról nemcsak a király, hanem a nemzet is rendelkezik...

A kik a fontos eseményekről értesültek, elhatározták, hogy Kossuth Ferencel táviratilag tudatják a hirt s fölkérlik, hogy most már sürgősen hívja össze a pártértekezletet.

Az ősz-bécsi lapokat a hadi parancs foglalkoztatja. Egyértelműleg hangoztatják, hogy: **ime, a döntő szó elhangzott, hogy a katonai követeléseknek el kell nemúlniok Magyarországon.** A legfelsőbb hadur szigorosan visszautasította a hadsereg egységét veszélyeztető törekvéseket s így most már, — írják — **tudni fogják Magyarországon a korona megfelelőbezhetetlen ítéletét,** tehát a válságos helyzet tisztázódni fog.

A hadi parancs utmutatás az összehívó birodalmi tanács részére és irányítja a kibontakozásnak Magyarországon.

A **Fremdenblatt** a következőket írja: Mély meghatottsággal vették tudomásul a birodalom népei az uralkodó szavát, mely eloszlatja a hadsereg egységéért s a monarchia nagyhatalmi állásáért remegőknek súlyos aggodalmait. Majd így folytatja: Viharokkal fenyegető pillanatban hangzott el a hatalmas szózat. A császár hallatta szavát, a politikai kibontakozás alapja már megvan és remélhető, hogy egyikezni fognak mindenféle erre az alapra helyezkedni. A függetlenségi párt akciója, az obstrukció és presszió ellentétben állanak az alkotmányos uralkodó akaratával. Ausztriában újra szabadon lélegzik mindenki, az országgyűlés pártjaira nem nehezedik többé a birodalom javaiért való aggodalom. Végül a kormányról zeng a dicsőhymnus, mely képes volt megérteni a népet a válságos pillanatokban és sietett megszabadítani az országot a lidérenyomástól.

A **„Magyarország”** így ír: **„A kocka el van vetve.”** című vezércikkében: Az udvari politika eltépte már a békés kiegyezés fonálát. Az uralkodóval kibocsájtott egy hadi parancsot, mely a magyar államiság legvakmerőbb támadása, mely a nemzetet mátlól fogva egy néptörzssé alacsonyítja le, melynek kötelessége az 6 különös sajátosságait a nagy egész javára értékesíteni. A kocka el van vetve. A félszázad előtti szellem visszatért. A király életfeladatát minden népeinek egy egészbe való egyesítését tűzte ki. A nemzetnek a hadi parancsra magas feladata nem lehet, mint megtagadni az adót. A kombinációknak már véget kell érniök. Magyar hazafi a kormányalakításra ezekután nem vállalkozhatik. A nemzetnek beesületbeli kötelessége ellentánni a végsőig.

Politikai körökben általános a megbotránkozás. Polónyi szerint a király ezzel a hadi parancsával az alkotmányon felül helyezte magát. A mit a hadi parancs mond az ellenkezik a törvényvilágos szavaival. A törvény nem ismer egységes, csak egész hadsereget, a melynek kiegészítő részei vannak. Megfoghatatlan szerinte, hogy a király ilyen nyilatkozatot tehetett.

A függetlenségi értekezlete legközelebb meg fog tartani.

A **„Magyarország”** még a következőket írja: Beavatott körökben azt állítják, hogy a hadi parancsot főleg azért bocsájtották ki most, hogy az uralkodó több oldalról várt, budapesti utazásán a talajt előkészítsék, mert a hadi parancsból világosan kitűnik, hogy mily csekély mértéke ama engedményeknek, melyekre a magyarok a hadsereg kérdésében számíthatnak, megváltoztatja már az osztrák pártoknak a ki-

egyezés kérdésében elfoglalni szándékolt magatartását. A hadi parancsból kitetszik, hogy a korona mindama törekvéseket, melyek az innenső részen a „birodalom” két felének elválasztására, az önálló vámtarifa felállítására s a gazdasági közösség megszüntetésére irányulnak, elvégja egyszerű módon.

A **„Wiener Abendblatt”** kijelenti, hogy a hadi parancsot kizárólag katonai szolgálati ügyben bocsátották ki.

A **„Neue Frei Presse”** szerint a hadi parancsban a korona legfontosabb politikai kijelentése foglaltatik.

A függetlenségi párt Budapestén levő tagjai a pártkörben tartott tüzes eszmecsere után elhatározták, hogy a házszabályok 251. szakaszában körülírt jogukra támaszkodva a képviselőháznak sürgős összehívását kéri. A kérvényt nyomban elkészítették, holnap benyújtják a házelnökséghez s minden erejükkel azon lesznek, hogy a Házat legkésőbb huszonharmadikára összehívják. Együttal felhívják a párttagokat, hogy sürgősen jöjjenek fel a fővárosba, a Ház ülése előtt tartandó értekezletre.

A szabadelvűpárt mozgolódása.

Budapest, szept. 17. é. 12. ó.

A szabadelvűpártban tegnap valóságos forradalom törtött ki a hadi parancs miatt. A párttagok nem titkolták, hogy a hadi parancsot elítélik s a nemzet ellen való kihívásnak tartják. Mikor gróf Khuen Héderváry a klub-terembe belépett a képviselők körül fogták s megkérdezték az 6 tudomásával történt-e a hadi parancs kibocsátása?

Héderváry azt felelte, hogy nem tudott róla semmit.

— **Ki hát a felelős érte?** kérdezték Sándor Pál és Kubinyi Géza, a legfőbb hadur, válaszolta Héderváry; ez legfeljebb a hadur legszemélyesebb ténye, melyért más nem felelős. Erre Sándor Pál így felelt: De hiszen ezzel jogot adtak az ellenzéknek arra, hogy a király személyt bevonják a vitába, ez politika a hadseregben.

Héderváry: Ez nem politika, 6 Felsége csak megnyugtatót akarta a katonákat, hogy változás nem lesz.

Kubinyi hevesen kifakadt: mindig védelmeztük a hadsereget, hátunkat tartottuk a katonaság minden tettéért és most a nemzetet arcucsapó hadiparancs jutalmunk. A csehekhez sohasem intéztek ilyen kiáltványt pedig ott jobban megzavarták a parlamenti rendet.

Ivánka kiáltja: Nem lehet válasz nélkül túrni a hadi parancsot most már én kérem a pártértekezletet.

Kubinyi: Én veletek tartok.

A körülállók zajos éljenzésben törtek ki. Kiss Ernő szolnoki képviselő felkiáltott: A nemzet kihívásával szemben minden pártnyilatkozatnak kezdet kell fogni.

Kubinyi: Hiszmagyarok vagyunk! most dőljenek be a pártfalak azonnal! Ivet vettek elő, melyen pártértekezlet összehívását kéri hétfőre.

Héderváry kérdésére eredeti tervtől elálltak s úgy határozták, hogy hétfőn előértekezletet tartanak, melyen részletes a miniszterelnök is és a pártértekezlet kedde fogják megtartani. A pártkonferencia célja egyrészt állásfoglalás a katonai kérdésekben és a hadiparancsával szemben, másrészt intézkedések megtétele a Ház összehívása céljából. Az összehívásról csak azon esetben lesz szó, ha addig az ellenzék részéről nem történne intézkedések ez irányban.

Az országgyűlésen felirati javaslatot fognak beterjeszteni, mely válasz lesz a hadiparancsra. Podmaniczky mielőtt értesült a dologról, mindjárt intézkedett, hogy a párttagok már a hétfői előértekezletre meghívassanak. A szabadelvűek főleg azért vannak fölháborodva, hogy a király a nemzet tudta nélkül intézett nyilatkozatot a hadsereghez egy olyan természetű politikai dologban, mely még függőben van. Azután amiatt is zúgolódnak a szabadelvűek, hogy a király a magyar államiságot néptörzsi kifejezéssel illeti és évszázados jogaiól akar elvitatni. Szabadelvűek szerint a király hadi parancsával a választók nagy részét a szélsőbal karjaiba kergeti. — Héderváry megígérte, hogy a párt hangulatáról referálni fog a királynak.

A hangulat Budapesten.

Budapest, szept. 17. é. 12. ó.

A hadi parancs óriási konsternációt kelt az egész fővárosba. Kávéházakban, vendéglőkben mindenütt erről folyik a szó s úgy a függetlenségi párt oszlopos tagjai: Ugron, Polónyi, Rákosi Viktor, mint a néppárt részéről br. Kaas Ivor, nemkülönben Hock János, egyképen alkotmányértésnek jelzik a hadi parancsot s örömlöknek adnak kifejezést, hogy nem akadt

magyar államférfi, ki ellenjegyezte volna e parancsot s ezért kellett azt Galiciából kibocsájtani.

A függetlenségi higgadságra s minden zendüléstől való tartózkodásra intik a nemzetet.

Bécsből fólvyást telefonon át kérdezősködnek Budapestre, hogy milyen a hangulat? Ott azt hitték, hogy idehaza nyomomban felfordulás lesz. S a válasz folyton az: méltóságos higgadság és nyugodt rend!

A Reichsrath összehívása.

Bécs, szept. 17. é. 12. ó.

Ö Felsége a következő kéziratos bocsátotta ki: „Kedves dr. Körber! Indítatva érzem magamat, hogy a Reichsrathot tevékenységének újból való felvétele végett 1903. szeptember 23-ára egybehívjam s megbízom önt az idevonatkozó további intézkedések megtételére. — Chlopy, 1903. szeptember 17.

Ferencz József, s. k.
Körber, s. k.”

A Reichsrath összehívása.

Budapest, szept. 17. é. 12. ó.

A válság óta a nap másik fontos eseménye a Reichsrath összehívása. Körber kénytelen volt az osztrák-német pártok nyomásának engedni. Az ülésszak 3—4 napig fog tartani. Célja a megszavazott újonctörvény megváltoztatása, vagyis, hogy a felemelt helyett régi újoncjutalék iktassék törvénybe. Október elejével tehát az osztrák hadsereg kap újoncot, a magyar hadsereg nem; az osztrák 3 évüket kiszolgált katonákat hazabocsátják, a magyarokat ellenben nem.

Az osztrák pártok az ülésszakot nagy demonstrációra készülnék felhasználni Magyarországon ellen.

Lehet azonban, hogy csatlódnai fognak, mert a csehek a módosított újonctörvényjavaslatnak törvényerőre emelkedését obstrukcióval akarják megakadályozni.

Körbernek erős harcai voltak a hadügyminiszterrel, míg kieszközölte a Reichsrath összehívását elrendelő császári pátenst. A hadvezetőség éppen a hadsereg egysége érdekében ragaszkodott ahhoz, hogy az újoncos Ausztriában és Magyarországon egyszerre történjen, mert a hadsereg kettészakítására az első lépést látja abban, ha Ausztriában bevonulnak az újoncok, Magyarországon pedig nem. Ezt elhárítani lett volna hivatva a szenzációs hadiparancs.

Ujabb összeesküvés Szerbiában.

Belgrád, szept. 17. é. 12. ó.

A „Velika Serbia” mai száma ujabb katonai összeesküvésről ad hírt, amelynek élén állítólag Catargi, a Karagyorgyevics-család egy közeli rokona áll.

A szerbek Ausztria ellen.

Belgrád, szept. 17. é. 12. ó.

A Narod-Gyája államtanácsos lapja mai számában éles támadást közöl Bécs városa ellen, amely mindig főfészke volt a Szerbia ellen irányuló agitációknak és összeesküvéseknek.

A balkán zavargások.

Budapest, szept. 17. é. 12. ó.

Bécsből jelentik, hogy a császárlátogatások a Balkán-kérdésben történnek. Az uralkodók elhatározták, hogy megkísértenek még egy utolsó figyelmeztetést, s ha ez sem fog eredményre vezetni, akkor az osztrák-magyar monarchia, Oroszország, Anglia, Olaszország és Németország beleavatkoznak az ügybe. Hír szerint már elhatározták, hogy ha a porta rövid időn belül nem teremt békét, a felsorolt nagyhatalmak megengedik a háborút, aztán adandó alkalommal közbelépnek, a törököket leverik s az európai Törökországot felosztják maguk között.

SZINHÁZ.

* **Thury Elemér** — szerződés-szegése. Thury Elemér, kő szerződése 1904. évi virágvasárnapig kő színházunkhoz, a megnyitásra váró Király Színházhoz szerződött s utólag kérte itteni szerződése felbontását Megyeri igazgatótól, a mit ez megtagadott. Thury Elemér mindamellett minden előzetes bejelentés nélkül elhagyta a színházat és a várost. Megyeri igazgató egy 16-ról kelt levelet kapott tegnap, az az 17-én reggel Thury Elemértől, ki ebben a levélben távozását utólag jelezve, maga jelent be szerződés-szegését az alábbi sorokban:

„Mélyen tisztelt Igazgató ur!

Méltóztassék tudomásul venni, hogy előre bejelentett szándékomhoz képest a mai naptól kezdve megszünttem a kolozsvári Nemzeti Színház tagja lenni és távozom Budapestre. A jövőm erősebben parancsol nekem, mint akár a nőm két-

ségbeesése és haragja, akár igazgató ur tilalma, — mennem kell. — Mai nap, az az 16-án meg léjtszom a szerepemet, nehogy hírtelen zavart okozzak különben is előrelátásból a szerepemet odaadtam Mészáros Alajosnak, aki a próbákön figyelt a dolgaimat és betanulta a szöveget. Ha igazgató ur nem viszi pórra a dolgot, az esetben én előlegemet bármikor visszafizetni kész vagyok, a minthogy annak idejében ezt már felajánlottam. Sajnálom, hogy az igazgató ur ridegsége folytán így kell távozzom, mert igazán mély nagyrabecsüléssel viseltetem jelenleg is úgy személye, mint tudása és művészte iránt. — Távozzom azzal a tudattal, hogy hiányt nem hagytam magam után, mert hiszen igazi szerep-köröm nem volt s a mikben játszottam itt bőven pótolható vagyok stb.

Kolozsvár, szept. 16.

Thury Elemér, s. k.”

Thury Elemér szerződés-szegését a mai napon már bejelentette Megyeri igazgató a Színházi választmányának, be fogja jelenteni az orsz. Színész Egyesület kormányzó tanácsának, melynek Thury Elemér rendes tagja, de jelentést tesz az igazgató az esetről a belügyminiszteriumnak is, mert ha a kormány nem gondoskodik megfelelő rendszabályokról, maholnap lehetetlen lesz egy társulatot együtt tartani. Ilyen módon hagyja el most Krecsányi igazgató társulatát is több tag, kik szintén szerződést szegve szerződtek a Király Színházhoz, a szerződés-szegők úgy látszik egyáltalán nem tartanak a következményektől, sőt mint Thury Elemér levelében jelzi, az igazgatónál fennálló anyagi kötelezettségei teljesítésére vonatkozólag is alternatíva elé állítja az igazgatót. Megyeri igazgató egyébként saját értesítése szerint intézkedett, hogy Thury Elemér helyére más, megfelelő erőt kapjon.

* **Klo-Klo.** Tegnap este újra Klo-Klo került elő, ez az általánosan népszerűtlen, rossz operett, melyben újra sokkal nehezebb dolgokra méltó igyekezettel játszottak a szindarab főszereplői. A gyér számban összegyűlt közönség sokat tapsolta Szabó Mariskát és Garzó Adélt, kinek művészi, szép hangját már csak oly rövid ideig élvezhetik a kolozsváriak. A férfi szereplők közül Kassai és Mészáros szolgálták rá az elismerő tapsokra. (b.)

* **Az Éjjeli menedékhely,** mai előadásában Thury szerepét ideiglenesen Mészáros s a Mészáros szerepét Bérczi fogja játszani.

Felolós szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR*
Kristály
! gőzmosó-intézet !
Kolozsvár, szemben a vasúti indóházzal. Telefon sz. 500.

női és férfi fehérneműek mosása és vasalása gyorsan, a legszebb kivitelben, mintha csak új volna. — Az intézet csak vizgöz és szappan által mos, tisztít és így a fehérnemű rongálása ki van zárva. Csipkefüggönyök a legutányosabban tisztíttatnak.

Kelengyék mosása és vasalása a legszebb kivitelben eszközöltetnek.

Belvárosi felvételi hely: Laskai-renc és Fia ágynemű üzletében Kossuth Lajos-utca 7. — Telefon sz. 405.

Vidéki gyűjtődék:

Marosvásárhelyt Wolster Kálmán, Maros-Ludason Altmann Jakab, Besztercén Tabovics Sámuel, Désen Schwarz Ignác, Sz.-Újvárt Herschkovics Ignác, Déván Szócs József, Gyulafehérvárt Weisz D. és Társa, Balázsfalván Komáromy Albert, D.-Szt.-Mártonban Komáromy Sándor, Zilahon Gerő Antal, Sz.-Régenben Klein Aron, Tordán Hartmann Ignác kereskedők. 23—502580.

Legolcsóbb

Pénzkölcsönt
amortizációs-törlesztéses pénzkölcsönöket földbirtokra, bérházakra a legolcsóbb kamat mellett szolid alapon gyorsan elintézek.

Kölcsönöket szerzek katonatiszteknek, állami, megyei, városi és magántisztviselőknek, hivatalnokoknak 5—10 évi kis részletekben való visszafizetés mellett minden irányban a legnagyobb diszkréció biztosítatik. — **Friedmann Sámuel** (Belkirály-utca 16. sz.) Értekezni: d. u. 3—5 óráig. 2631 18-60.

Három ügyes keresztény kereskedő - segéd

azonnal való belépésre fölvétetik

Lakatos Józsefné Koronás Aruházában Deák Ferenc-u. 13. sz. 2—3

Árlejtési hirdetés.

A „Karolina“ Országos Kórház s kapcsolatos Egyetemi Klinikák részére **1904. évben szükséges tisztító anyagok, szerek, festékek** szállítás utján leendő biztosítása végett **1903. év október 10-ik napja délelőtt 11 óráig** terjedő határidővel árlejtést hirdetek.

Felhívom a vállalkozni kívánókat, hogy írásbeli, zárt 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat a kórház igazgatósági irodájába fentti határidőig adják be, mert a később érkezők nem fognak figyelembe vétetni.

Bánatpénzül **200 korona** készpénz, vagy óvadékképes papírban a kórház pénztáránál az ajánlat beadása előtt letétbe helyezendő.

A részletes feltételek a kórház igazgatósági irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és lemásolhatók.

Kolozsvárt, 1903. évi szeptember hó 8-án.

Dr. Engel Gábor,
igazgató.

476-1908.
vég. h. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Kolozsvár vidéki kir. járásbíró 1902. évi Sp. 653/5. és 653/4-1901. számú végzése következtében dr. Bruckner Antal ügyvéd által képviselt Gáspár István Kakas javára András Ferenc Zsútki, Szallós Mihok Márton és Szócs Kovács János ellen 152 korona s járuléka erejéig 1903. évi márczius hó 20-án fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1065 korona 20 fillére becsült követelések ingóságok, egymint: szarvasmarhák, juhok stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár vidéki kir. járásbíró 1903. évi V. 96/6. számú végzése folytán 152 korona tökéletesítés, ennek 1901. évi június hó 13. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltójú és eddig összesen 47 korona 4 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Vista községében, adósk lakásán leendő eszközölésére 1903. évi szeptember hó 21-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legelőbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatják, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt, 1903. évi aug. hó 28. napján.

Piger János,
kir. bír. végrehajtó.

Braun Mihály
hangszerkészítő
KOLOZSVÁRT,
Wesselényi M.-u. 18.
Nagy raktár az összes hangszerekben.
Nagy javítóműhely.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ócska tárgyak eladása!

Az Ipari Szakiskolában ócska ajtók, ablakok s egyéb szerelvények nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett folyó hó 21-én délután 3 órakor eladtnak!

Minden máltam vasárnap, javított óráért 2 évi jótállás!

Olcsó órajavitási és aranyműves műhely!

Őszi J. Kolozsvár
Unió-utca 7. sz.

Zsebóra tisztítás	K. 1.20-tól feljebb
„ rugó	K. 1.20-tól
„ üveg	— 40-től
„ mutató	— 30-tól
Gyűrű forrasztás	— 80-tól
Gyűrűk	— 60-tól

Aranyjavítások legolcsóbban!

Abrudán és Antoni

épület- és műlakatosok víz-, gáz- és csatorna-berendezési vállalata
Kolozsvárt, Szentlélek-utca 4. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlani
xx épület- és műlakatos műhelyünket xx
nemkülönb az ezzel kapcsolatos víz, gáz és csatorna-berendezési vállalatunkat, hol mindennemű épület- és műlakatos munkákat, vasárnapokat, vasszerkezeteket, takaréktűzhelyeket készitünk, továbbá víz- és gázvezeték, csatornázás, fürdőszobák, cseletrék berendezését a legmesszebbmenő igényeknek megfelelően, juttatásos és pontosan eszközölünk.

A munkáért felelősséget vállalunk!
Kérjük tehát a n. é. közönséget, hogy bennünket ép úgy, mint elődünket, becses pártfogásával megtisztelni kegyeskedjék s mi igérjük, hogy mindenben legpontosabban és legjuttányosabban leszünk. — Magunkat a n. é. közönség szíves jóindulatába ajánva vagyunk kiváló tisztelettel

2740 1-15
GENG ÁKOS Utóda
Abrudán és Antoni.

Ajánlom a nagyérdemű közönség b. figyelmébe ujonnan berendezett

mechanikai kerékpár és varrógép

javító műhelyemet

Kolozsvárt, Egyetem-utca 6. sz. a.

Kerékpár 70 frittól 90 frittig. Hozzá tartozó felszerelések: köpeny 4-6 frittig. Tömlő gumi 2-30-3-50-ig. Minden egyes bicikli alkatrész szintén kapható jutányos áron és kitűnő minőségben. 2594 80-*

HERMANN E.

Mátyás király tér.
Gróf Rhédey palota.

Schuster Emil
Norinbergi, díszmű, játék, sport, vadászati és fényképezési kellékek áruháza Kolozsvárt.

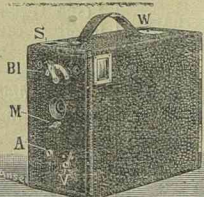
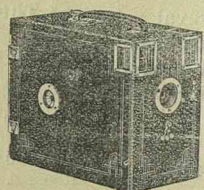
Telefonszám: **185.**

Ajánlja dusan felszerelt raktárát:

Az eredeti Amerikai Grammophon farsaság hangosan beszélő, zenélő- és szavaló-gépjait, eredeti gyári áron 105, 150-200 koronáig; ugyisint az ezekhez megfelelő lapokból állandó nagy raktár magyar, német, angol, francia, olasz kiadásokban. Grammophonokat megfelelő referenciák mellett havi részletfizetés mellett is árusítok eredeti gyári árukban.

Vadászati kellékekben: Kizárólagos raktár I. P. Sauer & Sohn Suhl. H. Pieper és Neuman Freres belgiumi fegyvergyárosok serétes és golyós fegyvereiből bármilyen Caliberben 38 koronától 600 koronáig; Revolverek, Browning és Bär czellővő és flobert pisztolyok, revolvertöltények, töltényhüvelyek, fojtások, golyók ésszerűen, becsavaró- és tisztító kellékek stb., vadászcipők, csizmák, vadászharisnyák, kalapok és sapkák. Vízhatlan lódzsa é. teveszörkábátok, felöltők és gallérok, valódi daniái mosható iramszarvasbörkábátok, szőrmével bélelte és béleletlenül, bőrsapkák és sisakok.

Schuster Emil.

Joánovics Testvérek

— ezelőtt KATÓ J. —

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy a Kolozsváron jól ismert

Kató J. fényképezési műtermet — átvettük

s fenti czég alatt folytatjuk!

Ajánljuk elsőrendű műtermünket, mely ujonnan berendezve a legmesszebbmenő kívánságoknak is megfelelhet.

Öltözők a n. é. közönség rendelkezésére állanak!

A volt KATÓ J. czég minden felvételéből utánrendelések elfogadtnak!

fényképezési- és festészeti műterme
Mátyás kir.-tér 32. Kolozsvár. Telefon: 150. szám.

Gyermekfelvételekben specialisták!

Aquarellek és olajfestmények
úgy természet, mint képek után jót állás mellett a legkitűnőbb kivitelben készíttetnek. **Nagyítások** platin-, pigment- és fényes papíron.

Csoportok egyletek és családok számára. Házonkívüli felvételek.

Képek minden nagyságban és minőségben! Midőn ezeket a n. é. közönségnek tudomására hozzuk, kérjük szíves pártfogását. Tisztelettel

2723 4-50 **JOÁNOVICS TESTVÉREK.**

A volt KATÓ J. czég minden felvételéből utánrendelések elfogadtnak.

Már megérkeztek

a közelgő őszi és téli idény összes

UJDONSÁGAI

— óriási választékban: —

a legmodernebb cylinder
a leghűsebb keménykalap,
a legújesebb puhakalap,
a legszebb vadászkalap,
a legkedvesebb gyermekkalap,
a legesimább fűsapka,
a legjobb télisapka,
a legfinomabb nyakkendő,
a legszebb ing,
a legerőszerűbb esőtartó,
a legtartósabb keztyű,
a legdivatosabb gallér és kényő,
és sok más uri divatczikk.

Legolcsóbb árak!

Látogatásokat szívesen veszek!

Vételkényszer nincs!

STRASSER LAJOS

Erőley legnagyobb speciális kalapraktára
Kolozsvár, Wesselényi M.-utca 22.

Kalapujdonságok! — Fehérneműek!

Bittó Rezső * Kolozsvárt,

Mátyás király-tér 12.

Ajánlja az őszi évadra megérkezett
FÉRFIDIVAT
Ujdonságait!

Legjobb kivitelben, legjuttányosabb árakban!

Nem közönséges savanyuvíz

a felső-rákosi **Mátyás király víz!**

2407 58-100

De
gyógyhatása is feltűnést kelt orvosi körökben, mert a benne levő szilárd anyagok szerencsés aránya megbecsülhetetlen értékkel bír gyomor és bélhurut, vérszegénység, idegességnél és vesebajokban.

Mert
rendkívül kellemes csipős savanykás íze még a híres Gieshblüt is felülmulja.
Tehát mindenesetre
elsőrangú borviz!

Tehát ezen víz
Érdemes a pártolásra!

Ezt
igazolják mélt. Prof. **Korányi**, Prof. **Purjesz**, Prof. **Kuthy** európai hírvő orvostanárok szakvéleménye, mely minden üveg címkéjén olvasható.

Mindenütt 8 kr. egy literes üveg!